

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ соціально-психологічної освіти та управління

КАФЕДРА аналітичної економіки та менеджменту

**ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕОРІЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Освітній ступінь бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва)

Освітня програма «Фінансово-економічна безпека
та ризик-менеджмент» від 25.06.2019 № 491

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Форма навчання денна

(денна/заочна)

у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри аналітичної економіки та
менеджменту

Керівник кафедри

д.е.н., професор

Сергій ІВАНОВ

Дніпро – 2020

Теорія безпеки соціально-економічних систем // Плани семінарських (практичних) занять для денної/заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. -18с.

РОЗРОБНИК(-И):

Сидоров О.А., кандидат економічних наук, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту факультету соціально-психологічної освіти та управління Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТЕМА 1. БЕЗПЕКА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ТА УМОВА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття № 1 - 2 год.

План

- 1.1. Етимологія та сутність поняття «безпека соціальної системи».
- 1.2. Структура поняття «безпека соціальної системи».
- 1.3. Логіка зв'язків між структурними елементами поняття «безпека соціальної системи».
- 1.4. Основні концепції національної безпеки

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: безпека, безпека соціальної системи, самодостатність, стійкість, безпека як властивість системи, безпека як наука і мистецтво, безпека як діяльність, процес і функція системи, безпека як стан соціальної системи, безпека як потреба і інтерес, безпека як філософія менеджменту та складова корпоративної культури

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.
2. Підготувати відповіді на дискусійні питання до теми.
1. Розкрийте етимологію поняття «безпека соціальної системи».
2. Що таке біосоціальна дуалістична природа категорії «безпека» та через які складові вона виявляється.
3. Дайте загальну характеристику структури поняття «безпека соціальної системи».
4. Поясніть, чому безпека – це потреба та інтерес соціальної системи.
5. Обґрунтуйте, чому безпека розглядається вченими як стан соціальної системи.
6. Охарактеризуйте безпеку як специфічну діяльність та функцію соціальної системи.
7. Чому безпеку слід розглядати як філософію сучасного менеджменту (управління), цінність та складову корпоративної культури.
8. Поясніть, чому сьогодні безпека сприймається як наука і мистецтво.
9. Обґрунтуйте, чому безпека є властивістю соціальної системи та через які елементи вона проявляється.
10. Розкрийте логічний зв'язок між структурними елементами поняття «безпека соціальної системи».

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

ТЕМА 2. МЕТОДОЛОГІЯ БЕЗПЕКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Семінарське заняття № 2 - 2 год.

План

- 1.1 Сутність поняття «методологія»

1.2 Безпекова діяльність як об'єкт та метод пізнання

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: методологія, діяльність, безпекова діяльність, пізнання, емпіричне й практичне пізнання безпекової діяльності.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення
1. Розкрийте підходи до визначення сутності поняття «методологія».
2. Дайте визначення поняттям «діяльність», «безпекова діяльність». Поясніть чому діяльність є одночасно об'єктом і методом пізнання.
3. Розкрийте сутність продуктивної і репродуктивної діяльності.
4. Дайте визначення поняття «пізнання» та наведіть структуру процесу пізнання безпекової діяльності.
5. Охарактеризуйте емпіричне й практичне пізнання безпекової діяльності.
6. Розкрийте зміст наукового й буденного пізнання безпекової діяльності.
7. Поясніть роль фундаментальних наукових принципів та логічної організації діяльності у формуванні методології безпеки соціальної системи.
8. Розкрийте сутність та структуру методології безпеки організації, дайте її загальну характеристику.
9. Наведіть рівні методології безпеки соціальної системи та розкрийте їх зміст.
10. Наведіть компоненти методології безпеки соціальної системи та розкрийте їх зміст.

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ЯК ОБ'ЄКТ БЕЗПЕКИ

Семінарське заняття № 3 - 2 год.

План

- 1.1. Сутність та основні властивості соціально-економічної системи.
- 1.2. Зміст безпеки соціально-економічних систем.
- 1.3. Внутрішнє і зовнішнє середовище соціальної системи.
- 1.4. Корінні функції життєдіяльності соціальної системи.
- 1.5. Проблемне поле безпеки соціально-економічних систем.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «соціально-економічна система», «наявність інтересів», «відкритість», «ієрархія структури», «керуюча підсистема», «керована підсистема», «соціальна безпека», «корінні функції», «видові функції»

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення
1. Розкрийте сутність та основні властивості соціальної системи на прикладі конкретної організації.
2. Охарактеризуйте керуючу та керовану підсистему організації та їх вплив на безпеку.

3. Розкрийте зміст процесу функціонування соціальної системи та його вплив на безпеку.
4. Вкажіть основні фактори внутрішнього середовища соціальної системи та охарактеризуйте їх вплив на безпеку.
5. Поясніть, які фактори зовнішнього середовища соціальної системи та як саме впливають на стан її безпеки.
6. Що таке корінні функції соціальної системи та яка їх роль і взаємозв'язок у забезпеченні її життєдіяльності?
7. Розкрийте сутність і роль функції розвитку у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.
8. Розкрийте сутність і роль функції безпеки у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.
9. Розкрийте сутність і роль функції управління у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

ТЕМА 4. КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БЕЗПЕКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Семінарське заняття № 4 - 2 год.

План

- 1.1. Сутність понять «корпоративна культура» та «безпекова корпоративна культура».
- 1.2. Формальні і неформальні інститути спілкування.
- 1.3. Безпекова підготовка фахівців у вищих навчальних закладах.
- 1.4. Підвищення кваліфікації, курсова підготовка менеджерів з питань безпеки.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «культура», «корпоративна культура», «безпекова корпоративна культура», «безпекове мислення», «безпекова поведінка», «формальні інститути», «неформальні інститути», «відношення доповнення», «відношення відповідності», «відношення посилення», «відношення заміщення», «відношення протиріччя»

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Вивчити терміни та підготувати відповіді наступні питання:
 1. Розкрийте сутність понять «корпоративна культура», «безпекова корпоративна культура» та їх значення для безпеки організації.
 2. Що таке «безпекове мислення» та яка його роль у формуванні й удосконаленні безпекової корпоративної культури.
 3. Що таке «безпекова поведінка» та яка його роль у формуванні й удосконаленні безпекової корпоративної культури.

3. Поясніть, як безпекова підготовка студентів у ВНЗ може сприяти удосконаленню безпекової корпоративної культури організації.
4. Обґрунтуйте, чому удосконалення безпекової корпоративної культури організації потребує підвищення кваліфікації чи курсової підготовки менеджерів з питань безпеки.
5. Наведіть основні організаційно-методичні рекомендації щодо підготовки програм проведення тренінгів чи семінарів з безпеки для забезпечення їх системності та наступності.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

ТЕМА 5. ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ СИСТЕМАМ. БЕЗПЕКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Практичне заняття № 1,2 - 4 год.

План

- 1.1. Сутність понять «виклик», «загроза», «небезпека», відмінності між ними та їх вплив на життєдіяльність соціальної системи.
- 1.2. Класифікація загроз соціальній системі.
- 1.3. Сутність та структура безпекової діяльності. Механізми безпекової діяльності.
- 1.4. Інформаційно-оперативні механізми безпекової діяльності.
- 1.5. Попереджувально-профілактичні механізми безпекової діяльності.
- 1.6. Ліквідаційно-відновлювальні механізми безпекової діяльності.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття Володіння такими основними поняттями: «небезпека», «тіньова економіка», «корупція», «економічний злочин», «недобросовісна конкуренція», «діагностика загроз», «ліквідаційно-відновлювальні механізми», «детективна діяльність», «аналітично-пошукова діяльність», «охоронна діяльність», «відео-спостереження», «відеокамера», «профілактична бесіда», «затримання порушника». Розуміти зміст загроз соціально-економічній системі та ліквідаційно-відновлювальні механізми безпекової діяльності. Застосовувати функції держави у забезпеченні економічної безпеки підприємств. Діагностувати та визначати місце загроз в економічній системі.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Вивчити та законспектувати наступні питання:
 1. Як Ви розумієте поняття «виклик», які його основні ознаки та вплив на життєдіяльність соціальної системи?
 2. Що таке «загроза», які її основні ознаки та вплив на безпеку соціальної системи?

3. Що таке «небезпека», які її основні ознаки та вплив на безпеку соціальної системи?
4. Розкрийте основні умови трансформації понять: «виклик» – «загроза» – «небезпека», їх відмінності та вплив на життєдіяльність організації.
5. Наведіть класифікацію загроз соціальній системі.
6. Охарактеризуйте тіньову економіку як форму загрози соціальній системі.
7. Поясніть, чому корупція є формою загрози соціальній системі та розкрийте її сутність.
8. Обґрунтуйте, чому економічні злочини виявляються у формі загрози соціальній системі.
9. Чому недобросовісна конкуренція є формою загрози для соціальної системи?

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Підготувати кросворд за поняттями та термінами за темою (з десяти – п'ятнадцяти слів).

ТЕМА 6. ДІАГНОСТИКА СТАНУ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Семінарське заняття № 5 - 2 год.

План

- 1.1. Концептуально-методичний підхід до діагностики стану безпеки організації
- 1.2. Критерії діагностики стану та визначення рівня безпеки організації

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: діагностика стану безпеки організації, рівень безпеки соціально-економічної системи, самодостатність соціальної системи, стійкість соціальної системи, основні комплексні критерії, Критерій збитку, Критерій платоспроможності, критерій встановлення протиправного контролю над організацією або її активами, алгоритм підготовки до діагностики рівень безпеки соціально-економічної системи та її проведення.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Підготувати доповіді за темами:
 1. Обґрунтуйте, за яких умов стан соціальної системи можна вважати безпечним та чому саме індикатори безпеки використовуються для його встановлення?
 2. Що таке діагностика та яких основних положень діагностики стану безпеки організації необхідно дотримуватися?
 3. Наведіть та охарактеризуйте алгоритм діагностики стану безпеки організації.
 4. Розкрийте сутність та наведіть основні ознаки оцінки стану безпеки організації за критерієм збитку.

5. Розкрийте сутність та наведіть основні ознаки оцінки стану безпеки організації за коефіцієнтом її платоспроможності.
6. Розкрийте сутність та наведіть основні ознаки, якими необхідно керуватися для оцінки стану безпеки організації за критерієм встановлення протиправного контролю над нею або її активами.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Підготувати кросворд за поняттями та термінами за темою (з десяти – п'ятнадцяти слів).

ТЕМА 7. СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Практичне заняття № 3 - 2 год.

План

- 1.1. Структура та загальна характеристика системи безпеки організації
- 1.2. Цілі та завдання системи безпеки організації. Принципи та режим функціонування системи безпеки організації.
- 1.3. Суб'єкти, сили та об'єкти безпеки
- 1.4. Сутність, структура та загальна характеристика технології управління безпековою діяльністю
- 1.5. Сутність та характеристика функцій управління.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття. Володіння такими основними поняттями: безпекова діяльність, Модель системи безпеки організації, система безпеки організації, цілі та завдання системи безпеки організації, Суб'єкт безпекової діяльності, функції служби безпеки організації. Розуміти структуру завдань системи безпеки та принципи забезпечення безпеки організації. Застосовувати систему організації безпеки у цілісну систему з чітко визначеними характеристиками, логічною структурою та процесом її здійснювати.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Підготуйте відповіді на проблемні запитання:
 1. Що таке система безпеки організації та які є наукові підходи до визначення її сутності?
 2. Поясніть сутність та роль моделювання у формуванні структури системи безпеки організації.
 3. Розкрийте сутність основних вимог до формування системи безпеки організації та обґрунтуйте чому варто їх дотримуватися?
 4. Наведіть структуру системи безпеки організації та дайте загальну її характеристику.
 5. Розкрийте структуру процесу функціонування системи безпеки організації.
 6. Що таке цілі системи безпеки організації та який їх вплив на її функціонування.

7. Розкрийте структуру та сутність завдань системи безпеки на конкретному прикладі.

8. Яких принципів необхідно дотримуватися, щоб система безпеки функціонувала ефективно? Розкрийте їх застосування на конкретному прикладі.

9. Охарактеризуйте режими функціонування системи безпеки організації.

10. Які є основні суб'єкти безпекової діяльності на національному рівні та яке їх основне завдання у цьому процесі?

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Підготувати кросворд за поняттями та термінами за темою (з десяти – п'ятнадцяти слів).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)

на 2020/2021 навчальний рік

Рекомендована література до теми 1:

1. Бандурка О.М., Духов В.Є., Петрова К.Я., Червяков І.М. Основи економічної безпеки: підручник. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 236 с.

2. Минаев Г. А. Культура безопасности организации: ученик Ин-т проблем безопасности. Москва. Моск. гос. ун-т печати, 2005. 573 с.

1. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. Навч. пос. К.: Алерта, 2017. 704 с.

2. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. – Київ. Знання, 2009. 647 с.

3. Економічна безпека: навч. посібник. В.І. Франчук, Л.В. Герасименко та ін. за ред. В.І. Франчука. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 244 с.

4. Дзьобань О. П. Національна безпека в суспільствах транзитивного типу Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого. – Х.: НАУ ім. М.Є. Жуковського, 2009. 292 с.

5. Сидоров О. А. Роль освіти у забезпеченні економічної безпеки держави. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса : ФОП Головка О. А., 2017 Вип. 12 (65), т. 22. – С. 57-61.

6. Сидоров О. А. Послідовність виявлення загроз як елемент механізму забезпечення економічної безпеки національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 17, ч. 1. С. 171-175.

7. Федорів Н. М. Теоретичні основи безпеки соціальних *Будівельне виробництво*. №57, 2014. С. 73 – 75. URL: <https://ndibv.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/04/федоров-BV57.pdf>

Рекомендована література до теми 2:

1. Дзьобань О. П. Національна безпека в суспільствах транзитивного типу Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого. – Х.: НАУ ім. М.Є. Жуковського, 2009. 292 с.

2. Сидоров О. А. Роль освіти у забезпеченні економічної безпеки держави. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса : ФОП Головка О. А., 2017 Вип. 12 (65), т. 22. – С. 57-61.

3. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

4. Про стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

5. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277 [URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>]

Рекомендована література до теми 3:

1. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 215 с.

2. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. Навч. пос. К.: Алерта, 2017. 704 с.

3. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. – Київ. Знання, 2009. 647 с.

4. Економічна безпека: навч. посібник. В.І. Франчук, Л.В. Герасименко та ін. за ред. В.І. Франчука. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 244 с.

5. Сидоров О. А. Роль економічної безпеки в умовах розбудови постіндустріальної економіки *Економічний простір*. Дніпро : ПДАБА, 2017. № 126. С. 51-60.

6. Буркальцева Д.Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України: монографія. Київ. Знання України, 2012. 347 с.

Рекомендована література до теми 4:

1. Про захист економічної конкуренції: закон України від 11.01. 2001 р. № 2210-III (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

2. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

3. Про стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277 [URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>]

5. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 215 с.

6. Ярочкин В.И. Система безопасности фирмы: учебник. 3-е изд., перераб. и доп. Москва. Ось – 89, 2003. 352 с.

7. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 504с.

8. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. Навч. пос. К.: Алерта, 2017. 704 с.

9. Ортинський В.Л., Керницький І.С., Живко З.Б. та ін. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: Навч. посіб. Київ. Правова єдність, 2009. 544 с.

10. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: Навчальний посібник /За ред. д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю.Б., д-ра екон. наук, проф. Майбутова І.А. Харків. ВД "ИНЖЭК", 2015. 492 с.

11. Соснин А.С., Пригунов П.Я. Менеджмент безопасности предпринимательства: Учеб. пособие. Київ. Изд-во Европ. ун-та, 2014. 357 с.

Рекомендована література до теми 5:

1. Ортинський В.Л., Керницький І.С., Живко З.Б. та ін. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: Навч. посіб. Київ. Правова єдність, 2009. 544 с.

2. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: Навчальний посібник /За ред. д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю.Б., д-ра екон. наук, проф. Майбутова І.А. Харків. ВД "ИНЖЭК", 2015. 492 с.

3. Соснин А.С., Пригунов П.Я. Менеджмент безопасности предпринимательства: Учеб. пособие. Київ. Изд-во Европ. ун-та, 2014. 357 с.

4. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 215 с.

6. Сидоров О. А. Роль економічної безпеки в умовах розбудови постіндустріальної економіки *Економічний простір*. Дніпро : ПДАБА, 2017. № 126. С. 51-60.

7. Сидоров О. А. Підхід до забезпечення економічної безпеки на основі інтелектуального потенціалу. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27, ч.1. С. 90-94.

8. Сидоров О. А. Послідовність виявлення загроз як елемент механізму забезпечення економічної безпеки національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 17, ч. 1. С. 171-175.

9. Федорів Н. М. Теоретичні основи безпеки соціальних *Будівельне виробництво*. №57, 2014. С. 73 – 75. URL: <https://ndibv.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/04/федоров-BV57.pdf>

Рекомендована література до теми 6:

1. Буркальцева Д.Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України: монографія. Київ. Знання України, 2012. 347 с.

2. Варналій З.С. Буркальцева Д.Д., Сасенко О.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія. Київ. Знання України, 2011. 299 с.

3. Предборський В.А. Економічна безпека держави: Монографія. Київ: Кондор, 2005. 391 с.

4. підприємництва: Учеб. пособие. Київ. Изд-во Европ. ун-та, 2014. 357 с.
5. Теория безопасности социальных систем: учебное пособие. Под редакцией В.Ф. Жмеренецкого М.: НОУ ВПО Московский психолого-социальный институт, 2010. 182 с.
6. Франчук В.І. Основи економічної безпеки. навч. пос. Львів. ЛьвДУВС, 2008. 203 с.
7. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності: Навч. пос. Київ. КНЕУ, 2012. 190 с.
8. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навчальний посібник / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2003. 352 с.

Рекомендована література до теми 7:

1. Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України: закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: закон України від 14.05.1992 р., №3088-III (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
4. Про захист економічної конкуренції: закон України від 11.01. 2001 р. № 2210-III (зі змінами і доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
5. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
6. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 215 с.
7. Ліпкан В.А. Національна безпека України. Навч. пос. Київ. Кондор, 2008. 552 с.
8. Буркальцева Д.Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України: монографія. Київ. Знання України, 2012. 347 с.
9. Варналій З.С. Буркальцева Д.Д., Сасенко О.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія. Київ. Знання України, 2011. 299 с.
10. Сидоров О. А. Підхід до забезпечення економічної безпеки на основі інтелектуального потенціалу. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27, ч.1. С. 90-94.
11. Сидоров О. А. Послідовність виявлення загроз як елемент механізму забезпечення економічної безпеки національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 17, ч. 1. С. 171-175.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗАЛІК

1. Розкрийте етимологію поняття «безпека соціальної системи».
2. Що таке біосоціальна дуалістична природа категорії «безпека» та через які складові вона виявляється.
3. Дайте загальну характеристику структури поняття «безпека соціальної системи».
4. Поясніть, чому безпека – це потреба та інтерес соціальної системи.
5. Обґрунтуйте, чому безпека розглядається вченими як стан соціальної системи.
6. Охарактеризуйте безпеку як специфічну діяльність та функцію соціальної системи.
7. Чому безпеку слід розглядати як філософію сучасного менеджменту (управління), цінність та складову корпоративної культури.
8. Поясніть, чому сьогодні безпека сприймається як наука і мистецтво.
9. Обґрунтуйте, чому безпека є властивістю соціальної системи та через які елементи вона проявляється.
10. Розкрийте логічний зв'язок між структурними елементами поняття «безпека соціальної системи».
11. Розкрийте сутність та основні властивості соціальної системи на прикладі конкретної організації.
12. Охарактеризуйте керуючу та керовану підсистеми організації та їх вплив на безпеку.
13. Розкрийте зміст процесу функціонування соціальної системи та його вплив на безпеку.
14. Вкажіть основні фактори внутрішнього середовища соціальної системи та охарактеризуйте їх вплив на безпеку.
15. Поясніть, які фактори зовнішнього середовища соціальної системи та як саме впливають на стан її безпеки.
16. Що таке корінні функції соціальної системи та яка їх роль і взаємозв'язок у забезпеченні її життєдіяльності?
17. Розкрийте сутність і роль функції розвитку у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.
18. Розкрийте сутність і роль функції безпеки у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.
19. Розкрийте сутність і роль функції управління у забезпеченні життєдіяльності соціальної системи.
20. Акціонерне товариство та корінні функції, які забезпечують його життєдіяльність. Дайте їм загальну характеристику.
21. Функція розвитку, її сутність та значення для життєдіяльності акціонерного товариства.
22. Функція безпеки, її сутність та значення для життєдіяльності акціонерного товариства.
23. Функція управління, її сутність та значення для життєдіяльності акціонерного товариства.

24. Сутність та структура поняття «Економічна безпека підприємства». Характеристика структурних елементів.
25. Характеристика взаємозв'язку функцій розвитку, безпеки й управління.
26. Акціонерний капітал, його сутність, функції та риси.
27. Реальний акціонерний капітал, його сутність та вплив на національну економіку.
28. Фіктивний акціонерний капітал, його сутність та вплив на національну економіку.
29. Характеристика впливу діяльності акціонерного товариства на економіку та економічну безпеку України.
30. Механізм роздвоєності й здвоєності економічного інтересу та його вплив на економічну безпеку акціонерного товариства.
31. Розкрийте сутність понять «корпоративна культура», «безпекова корпоративна культура» та їх значення для безпеки організації.
32. Що таке «безпекове мислення» та яка його роль у формуванні й удосконаленні безпекової корпоративної культури.
33. Що таке «безпекова поведінка» та яка його роль у формуванні й удосконаленні безпекової корпоративної культури.
34. Поясніть, як безпекова підготовка студентів у ВНЗ може сприяти удосконаленню безпекової корпоративної культури організації.
35. Обґрунтуйте, чому удосконалення безпекової корпоративної культури організації потребує підвищення кваліфікації чи курсової підготовки менеджерів з питань безпеки.
36. Наведіть основні організаційно-методичні рекомендації щодо підготовки програм проведення тренінгів чи семінарів з безпеки для забезпечення їх системності та наступності.
37. Безпекова корпоративна культура, її сутність, структура та значення для життєдіяльності акціонерного товариства.
38. Що таке приватні інтереси та який їх вплив на безпеку соціальної системи?
39. Розкрийте сутність групових інтересів та їх вплив на безпеку соціальної системи.
40. Поясніть, що таке пов'язані інтереси та який їх вплив на безпеку соціальної системи.
41. Розкрийте сутність корпоративних інтересів та їх значення для безпеки соціальної системи.
42. Що таке корпоративні інтереси з розвитку та яка їх роль у життєдіяльності організації.
43. Що таке корпоративні інтереси з безпеки та яка їх роль у життєдіяльності організації.
44. Економічні інтереси, їх сутність та місце у діяльності суб'єктів економічних відносин.
45. Корпоративні економічні інтереси: підходи до визначення їх сутності та основні ознаки.

46. Корпоративні економічні інтереси розвитку, їх сутність та види.
47. Корпоративні економічні інтереси безпеки, їх сутність та види.
48. Корпоративні права, їх сутність, види та значення для життєдіяльності акціонерного товариства.
49. Як Ви розумієте поняття «виклик», які його основні ознаки та вплив на життєдіяльність соціальної системи?
50. Що таке «загроза», які її основні ознаки та вплив на безпеку соціальної системи?
51. Що таке «небезпека», які її основні ознаки та вплив на безпеку соціальної системи?
52. Розкрийте основні умови трансформації понять: «виклик» – «загроза» – «небезпека», їх відмінності та вплив на життєдіяльність організації.
53. Наведіть класифікацію загроз соціальній системі.
54. Охарактеризуйте тіньову економіку як форму загрози соціальній системі.
55. Поясніть, чому корупція є формою загрози соціальній системі та розкрийте її сутність.
56. Обґрунтуйте, чому економічні злочини виявляються у формі загрози соціальній системі.
57. Чому недобросовісна конкуренція є формою загрози для соціальної системи?
58. Поняття «виклик», «загроза», «небезпека», їх сутність, відмінності та вплив на життєдіяльність акціонерного товариства.
59. Загроза, її сутність, ознаки та вплив на економічну безпеку акціонерного товариства.
60. Класифікація загроз.
61. Основні внутрішні та зовнішні загрози акціонерного товариства.
62. Тіньова економіка як форма загрози, її сутність та загальна характеристика.
63. Корупція як форма загрози, її сутність та загальна характеристика.
64. Економічні злочини як форма загрози, її сутність та загальна характеристика.
65. Недобросовісна конкуренція як форма загрози, її сутність та загальна характеристика.
66. Методики діагностики загроз, їх характеристики.
67. Розкрийте основні механізми впливу держави на економічну безпеку акціонерного товариства та механізми взаємодії у її забезпеченні.
68. Основна мета та завдання держави у забезпеченні економічної безпеки акціонерного товариства.
69. Загальна характеристика Державної служби охорони та критерії оцінювання якості надання нею охоронних послуг.
70. Структура охоронних послуг, що надаються ДСО.
71. Приватні (недержавні) структури з безпеки, загальна характеристика та основні види.

72. Роль охоронних та детективних агентств у забезпеченні економічної безпеки акціонерного товариства.
73. Роль аналітичних та консалтингових агентств у забезпеченні економічної безпеки акціонерного товариства.
74. Які ви знаєте міжнародні організації, предметом діяльності яких є розвідка?
75. Які є основні перешкоди на шляху розвитку приватних структур з безпеки та напрями їх подолання?
76. Роль відповідального керівника системи безпеки, кризової групи, ради з безпеки у забезпеченні економічної безпеки акціонерного товариства.
77. Роль та основні функції керівників лінійних і функціональних підрозділів у забезпеченні економічної безпеки акціонерного товариства.
78. Служба економічної безпеки, її сутність, призначення та функції.
79. Підходи та вимоги до формування служби економічної безпеки акціонерного товариства.
80. Основні чинники, що впливають на формування організаційної структури служби економічної безпеки та штату.
81. Взаємодія служби економічної безпеки акціонерного товариства з внутрішніми підрозділами та з державними правоохоронними органами.
82. Об'єкт економічної безпеки, сутність, види та їх характеристика.
83. Сутність, принципи та структура охоронної діяльності суб'єкта господарювання.
84. Фізична охорона, її структура та характеристика.
85. Технічна охорона, її структура та характеристика.
86. Розкрийте зміст термінів, якими позначається розвідувальна робота на рівні підприємства: ділова розвідка, бізнес-розвідка, комерційна розвідка, економічна розвідка, маркетингова розвідка, промислова розвідка.
87. Сутність, мета, завдання, принципи та структура аналітично-пошукової діяльності.
88. Основні етапи аналітично-пошукової діяльності.
89. Сутність та структура детективної діяльності, її види.
90. Роль інформації з обмеженим доступом у життєдіяльності акціонерного товариства та напрями реалізації загроз у технічній сфері її захисту.